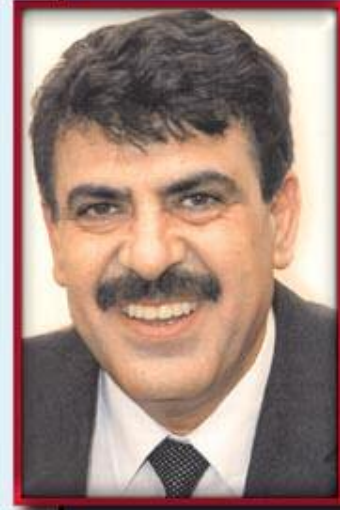

**ئەگەر ھونەر نەبا مە چىز ژ جوانىي نەددىت، ئەگەر جوانى
نەبا مە ھەست ب قىاننى نەدكر، ئەگەر قىان ژى نەبا مە راستى
ناس نەدكر، ئەگەر راستى ژى نەبا، دا كى تاقەت ھەبىت ھەر
شەف بنقىت و ھەر سىپىدە ژ خەو رابىت؟!**

■ مؤيد طيب

**ھونەر...
ئەو
بەنجەرە يا ئەم
ھەمى جوانى
و مەزناھيا
ژيانى ئىرا
دېيىن**

رەنگز، پىچنەمىن يان شەشەمىن كۆقارە دىمگەھا سپىرىز ل
دھۆكى دىمىدكەت ژبەر كو كۆقارا «پىرىز» كو كۆقارەكا مەرزىيا
تايبەتە ب قەكۆلىنىن زمان و ئەدەبىياتى ل سەر دىمىدكەقتى يە و
دەما ئەز قان رىزان دىقىسىم ئەز نزانم كىز ژ وان دى بەرى كىزانى
دىمىدكەقتى. بەرى وان كۆقارا «كەپىر» بۇ زارۇكان، «جوان» بۇ
جوانان، «ھىلىن» بۇ ژنان و «آفاق سپىرىز» دىمىدكەقتىنە.

ھىندەك ژ وان راوەستىانە و ھىندەك ژى د بەردەوامن. ھەر چەوا بت
«رەنگز» كۆقارا دويمەھىي نابت كو دىمگەھا مە دىمىدكەت و د
پلانا مە دا ھەيە ئەم چەندىن كۆقارىن دى ژى دىمىدكەھىن. ژبەر كو
ب راستى قالاھىەك ھەيە و ئەف قالاھى يە دقيا پىر بىت، ب تايبەتە،
د قى دەمى دا كو پىرانىا نىقى نوو ژ زمانى خۇ پىقەترچ زمانىن
دى وەسا باش نزانن كو رەموشەنپىرىا خۇ پى ئاقا بىكەن ژلايەكى
قە و ژلايى دى ژى قە كىتپىخانەيا كوردى كىتپىخانەيەكا ھەژارە
و د دەستودارى دىستېوونى داىە. د رەموشىن وەھا ژى دا دىمىدكەھىن
كۆقارىن تايبەت باشتىن چارمىرى يە و ب قى رىكى ھەم دى زمانى
مە دىمىدكەھىنەت و ھەم ژى زانىارىيىن، پىدقى د قان بىباقان دا دى ل
بەر دەستى خەندەقانىن مە بەرھەف بن.

رەنگز پەيىقەكا كوردى يا رەسەنە، واتەيا جوانى، رەنگىنى،
ژىھاتى و بەدەمىي دەمت. مە ئەف ئاھە ل قى كۆقارى كىر ژبەر كو
ئەفە كۆقارەكا تايبەتە ب ھونەرى شىوەكارىي، ئەف ھونەرى، ب
ھەرسى تايىن خۇ قە نىگار كىشى، پەيىكەرتراشى و نژىارى، جوانى
لەش و پاكى جانى وى يە و ھەر ژ سەرھىلدانا خۇ ھەتا ئەقرو
جەھەكى گەلەك بلىند و پىرۇز د دل و وژدانا مەزقاتىي دا ھەبوويە
و ھەيە.

بەرى پتر ژ (19) ھزار سالان دەستەكی داھینەر گایەكی كویشى ل سەر دیواری شەكەفتا لاسكو ل فرەنسایى كیشا. ئەف نیگارە ھەتا ئەفرۆ ب كەفنتەین كارى ھونەرى د دیرۆكا مرۆقاتیى دا دەیتە ھژمارتن. ژ ھینگى و ھەتا ئەفرۆ ھونەرى نیگارکیشیى یى بەردەوامە و بەردەوام ژى جەھى بەرزراگرتن و سەرسورمانا مرۆقاتیى بوویە و دەما ئەفرۆكە مە ل فیرى و ویراھە گوھ لی دبیت كو كەقالەك ب سەدان ملیۆن دۆلاران ھاتییە فرۆتن ئەم ناگوھشین. گەلۆ ئەو چ یە كو كیشانا ھندەك ھیلان و تیکەلكرنا ھندەك رەنگان بەھایى پارچەيەكا قوماشى ھۇسا گران و بەھادار دكەت و قى ھەمى پیرۆزیى دەمتى؟

د بەرسقا قى پرسىارى دا گەل دیتن و بۆچوون و باومرى ھەنە. یا ژ ھەمیا نیزیكتر بۆ راستیى ئەو ھەكو رۆژا زكى مرۆقى تیر بوویە، جانى وی برسى بوویە و ھونەر ب ھەمى جۆرىن خۆفە باشترین خوراك بوویە.

پەیکەرتراشى و مرچەرخانەك بوو د ھونەرى شیۆەكارىى دا. قى جارى مرۆفان دەست ب قالبكرنا شیۆمو فۆرمىن جودا، جودا د فالاهىى دا كرو ب قى ھونەرى مرۆف شیان كەفرو بەر و دار و میتال و پلاستیكى بكەنە خوین و گوشت و ھەسا پى سەرسام بىن كو بپەریسن.

ئەفرۆكە ژى دەما مە دقیت ئەم ریزی ل مرۆفەكی بلند بگرین ئەم پەیکەرەكى بۆ چى دكەین.

ھونەرى نژیاریى ژى ھەر ژ دەستپىكا خۆ و ھەتا ئەفرۆ گریدایى ژیان و مرنى بوویە.

مرۆفان ناھایى ئاھا كرىنە یان دا تیدا بژین یان ژى مریین خۆ تیدا قەشیرن.

ھونەرى شیۆەكارىى ھەمى بیاقىن داھینانى ئەگەر دەستپىكەك ھەبیت، دویمایى نینە و بەردەوام ناواو شیوازین نوو دەردكەفن و بەردەوام مرۆف پى سەرسام دىن.

پویتەپىكرن ب قى ھونەرى، ئەفرۆ پىقەرەكە پلەیا گەلان د پىشكەفتن و شارستانىى دا پى دەیتە پىشان. سالانە ب ملیۆنان خەلك قەستا باژیرىن پاریس، لەندن، نیویۆرك و سانت پیتربورگى

دكەن ژ بۆ كو مۇزەخانەيىن وان بیینن. ئەو مۇزەخانەيىن ب ھزاران شاكارىن بلند ھەمبىز كرىن. ژ لایەكى دى قە دیرۆكا ھونەرى و قەكۆلین ل سەر شیوازین وی ل بەرزترین و ناقدارترین ئەكادیمی و ئىنستىتوتیىن جیھانى دەیتە خواندن. ژبلى قى ھەمى ھونەر جوانترین و ناھتەتەوتەترین زمانە مرۆقاتى پى دناخىت و ژى تىدگەھیت و ئەم كورد ھەك نەتەوھەيەكا ب درىزاھیا دیرۆكا خۆ، درندەترین و كرىتترین ستەم و زۆردارى لى ھاتییە كرن ھەك ھەر نەتەوھەيەكا دى پىدقى ب قى زمانى ھەيە دگەل جیھانى باخىت و دەپرىنى ژ كارەسات و قیانا خۆ بۆ ژیانى و جوانىى بكەت.

مە ھونەرەند ھەنە، لى ئەم بەھایى ھونەرى ھەك پىدقى نزانین ژبەر كو رەوشەنبىریا مە یا ھونەرى یا لاوازە. ھەر ئەف چەندە یە ژى ھە كرى كو جفاكى مە ب دام و دەمگەھىن خۆ یىن فەرمى و نەفەرمى ھەك پىویست خەم ژ ھونەرى نەخوارىیە. مە ئەكادیمی و پەیمانگەھىن ھونەرى قەكرىنە، مە پەیکەر ناھا كرىنە، مە مۇزەخانە و گەلەرى قەكرىنە لى ھەر ھەمى ژى د چاقىن بیانى یىن سەرا كوردستانى داین د ساقا و ساكار بووینە و ئەم ب سەیر نزانین ئەگەر ئەم بزانین كو ھەر ھەمى ژى ژ ھەولین تاك تاك ناھا بووینە و ھەكى پىویست پىشەقانى لى نەھاتییە كرن و ئەگەر ئەف رەوشە بەردەوام ببیت چ نیشانىن پىشكەفتنى د ناسۆیى دا دیار ناكەن. مە پىدقى ب جفاكەكى ھەيە د ھونەرى بگەھیت و چىژى ژى ببینیت، ئەفە ژى بیى بلندكرنا ئاستى رەوشەنبىریا ھونەرى نابیت و بیى قى ژى ھونەر ب پىش ناكەھیت ھندى مە بەھرەمەند ھەبن. بلا ئەف كۆقارە پىنگاھەك بیت ژ بۆ بلندكرنا رەوشەنبىریا ھونەرى و ژ خوە مە ب قى ئارمانجى ژى دەست پى كرىیە.

ھىقىدارىن ھەمى ھونەرەندىن مە پشكدارىى تى دا بكەن و ھەر ھەمى ژى ب كۆقارا خۆ بزانی. ژ كەفن ژى دا ھاتییە گۆتن كو «رىكا ژ ھەمیا دوورتر ب گاھەكى دەست پى دكەت». لى ئەو گاھ دقیا گاھەكا راست و بخوہاومر بیت. ئەفە ھەژمارا ئىكى یە ژ قى كۆقارى، تىشتى دلى مرۆقى خۆش دكەت ئەو ھەكو گەلەك ھونەرەند و ھونەرناسىن كورد پشكدارى تیدا كرىیە. ھىقىا مە ئەو بەردەوام بىن و یىن ماىى ژى ب نقىسین و ھزر و دىتتىن خۆ دەولەمەند بكەن و «رەنگز»ى رەنگزتر لى بكەن.